

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE LENKY BOČKOVÉ

Eduardo Pavlovsky – Mezi absurdnem a psychodramatem

Diplomantka si za téma své diplomové práce zvolila tvorbu argentinského dramatika Eduarda Pavlovského. Přestože jde o jednoho z nejdůležitějších žijících dramatiků Argentiny a potažmo i celé latinskoamerické oblasti, v Čechách je takřka neznámý a jeho dílo je zde v podstatě nedostupné.

Diplomantka vycházela z originálního znění Pavlovského her a i v rámci sekundární literatury pracovala hlavně s cizojazyčnými publikacemi, poznatky přímo o Pavlovském a argentinském dramatu pak čerpá z šesti různých knih. Diplomantka si je vědoma toho, že Pavlovského dramatika, ani argentinské divadlo obecně, není v Čechách příliš známá, a ke zpracování tohoto tématu přistoupila velmi zodpovědně: v úvodní kapitole práce nastiňuje argentinské dějiny a kulturu v období druhé poloviny 20. století. V další kapitole se pak věnuje definici absurdního divadla a psychodramatu, věnuje se jejich vzniku, vývoji i jeho latinskoamerickým, případně českým podobám. Teprve poté, co čtenáře seznámí s Pavlovského profesním životopisem a představí tak jeho tvorbu v celku, přistupuje již k samotnému stěžejnímu bodu práce – k analýze tří reprezentativně vybraných dramát, jejichž prostřednictvím se snaží představit Pavlovského tvorbu od jeho prvotních textů v duchu absurdního dramatu až po zralé společensky angažované texty inspirované psychodramatem. Autorka si k rozboru vybrala opravdu zajímavé a stěžejní texty, takže její záměr představit skrze ně charakter celé Pavlovského tvorby se jí zdařil. Mezi nesporné klady práce tedy patří jasně vymezený badatelský cíl i přehlednost, s jakou autorka k tématu přistupuje, jak jej třídí a traktuje.

Kromě těchto kladů ale práce vykazuje i určité nedostatky. Souhrnně můžeme říci, že se jedná o vágní formulace v historickém úvodu, o nedostatečnou charakteristiku argentinských forem absurdního dramatu, o nereflektovanou problematičnost pojmu psychodrama a nakonec o závěr, který není závěrem.

V kapitole o historii Argentiny autorka občas formuluje nepřesně a čtenář tak ztrácí věcný přehled, o který tu jde především. Uveďme pouze dva příklady: na s. 8 autorka píše: „Situace se díky příznivé ekonomické situaci trochu uklidnila, ale ukázalo se, že ani 18 let exilu nezměnilo Perónovy ideály. Svou poslední bitvu již do konce dobojovat nestihl, v roce 1974 jej postihla srdeční příhoda, na jejíž následky zemřel.“ Z uvedeného ovšem nevyplývá, proč by exil měl změnit Perónovy ideály, jak se konkrétně projevilo, že je nezměnil, ani se nezodpovídá otázka, jakou bitvu již nestihl dobojovat do konce. Na s. 10 pak autorka uvádí: „Ještě v roce 1976 se komando Montoneros vzepjalo k odporu a zavraždilo policejního velitele, ale již v roce 1978 vojáci definitivně převzali ‚kontrolu‘ a terorismus přestal být aktuálním problémem.“ Pojem terorismus tak zřejmě používá pro označení aktivit komanda Montoneros a dalších povstalců, což se ale komplikuje tím, že i vláda Videlova triumvirátu bývá označována jako státní terorismus.

Ve třetí kapitole nazvané *Mezi absurdnem a psychodramatem* se autorka věnuje vymezení obou žánrů. U absurdního dramatu se nejdříve věnuje jeho definicím v euroamerickém kontextu, dále pak představuje podoby tohoto žánru v Argentině – el absurdo gambariano a el absurdo referencial. Bohužel však tyto směry popíše příliš stručně, v podstatě je pouze představí, místo aby se je pokusila charakterizovat a vysvětlila tak čtenáři, v čem se navzájem podobají nebo naopak liší, či jak se vztahují k evropskému absurdnímu dramatu.

V podkapitole 3.2. o psychodramatu autorka velmi přehledně mapuje vznik a vývoj této disciplíny arteterapie nejen ve světě, ale i v Čechách. Tato kapitola by byla velmi zdařilá, kdyby se autorka nevyhnula otázce samotného pojmu psychodrama a jeho možného užití. Tento termín totiž někdy používá jako by šlo o žánr dramatu (s. 5 „ke komparaci daných žánrů“, „psychodramata“, s. 34 „žánry naprosto odlišné“, s. 80 „mezi oběma zmíněnými žánry“, „psychodrama“), přitom sama kapitola je důkazem, že tradičně se pod tímto pojmem chápe psychoterapeutická metoda. Domnívám se, že buď měla autorka opatrněji formulovat (například „drama inspirované psychodramatem“), anebo měla v této kapitole věnovat pozornost i určitému rozostření daného pojmu, případně definovat, jakým způsobem tento pojem používá ona sama.

Posledním nedostatkem práce je její závěr, který se trochu minul žánrem. Jde částečně o úvod, protože autorka zdůvodňuje výběr tří analyzovaných dramát a informuje nás o přílohách práce, částečně o jakousi nepřilíš zdařilou charakteristiku Pavlovského dramatické tvorby, jež se opírá o jeho názory na vlastní tvorbu a uchyluje se dokonce i k obsáhlé citaci z rozhovoru. Je škoda, že se autorka místo toho nezamyslela nad tím, k čemu během analýz dospěla, a nepokusila se z toho vyvodit závěry, poněvadž jsem přesvědčena, že dobrým výběrem dramát k analýze i jejich pečlivým rozbořením (např. velmi zdařilou podkapitolou 5.3.6. *Aplikované psychodrama*) si diplomantka vytvořila bohatý materiál, z něhož by jistě mohla dospět k zajímavým výsledkům bádání.

Co se týče formální stránky práce, vyjma pár chybějících čárek v souvětích a několika do slov nerozepsaných číslovek, je práce prakticky bezchybná. Co se týče poznámkového aparátu, vytkla bych diplomantce jediné – nikde není uvedeno, že překlady citované cizojazyčné literatury jsou její. Grafická úprava španělsko-českých citací z primární literatury se může zdát matoucí, když střídavě uvádí originál a překlad za sebou či pod sebou, ale jde spíš o vadu na kráse než chybu. Nakonec by se dalo pár drobných nepřesností najít i v překladech ukázek z dramát, uvedme jen dva příklady. Na s. 54 bych český překlad „Mě to stálo hodně, ale nakonec jsem to silou vůle dokázal.“ korigovala na „Dost mě to stálo, než jsem to pochopil, ale nakonec jsem to silou vůle dokázal.“. Podobně na s. 85 spojení „Quince días después“ by se mělo do češtiny překládat jako „čtrnáct“, nikoli „patnáct dní poté“. Na tomto místě by bylo dobré zmínit, že diplomantka kromě užitečných příloh seznamů Pavlovského her a pojednání o divadle, jakož i účasti na mezinárodních festivalech, připojila také vlastní pracovní překlad hry *Potestad*, což je pro české čtenáře jistě přínosem. Bohužel je zde překlad uveden v natolik pracovní verzi (zejména co se týče gramatiky), že spíš čtenáře odradí, než aby ho navnadil.

Na závěr můžeme konstatovat, že diplomantka vypracovala materiálově rozsáhlou, dobře strukturovanou práci, v níž přehledně zmapovala v českém kontextu neznámé téma. Analýzami vybraných dramát s hojnými citacemi z díla, vždy i v překladu do češtiny, zdařile představila různé polohy Pavlovského dramatiky a naznačila tak dalším badatelům možné cesty pro další zkoumání. Jak jsem se pokusila demonstrovat, práce sice má dílčí nedostatky, ale její klady i přínos převažují, proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku: velmi dobře.

Mgr. Tereza Sieglová

